

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/298/2021
Identifikačné číslo spisu:	6119391487
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6119391487.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený: Remedium Legal, s. r. o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovaným: 1/ J. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., 2/ C. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., o zaplatenie 16.689,62 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4Csp/45/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. júna 2021 sp. zn. 6CoCsp/14/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. júna 2021, sp. zn. 6CoCsp/14/2021, z r u š u j e a v e c mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bánovce nad Bebravou (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 11. novembra 2020 č. k. 4Csp/45/2020-133 výrokom I. zamietol žalobu voči žalovanej. Výrokom II. žalovanej nepriznal náhradu trov konania voči žalobcovi. Žalobca (pôvodne Poštová banka a. s.) sa domáhal voči obom žalovaným spoločne a nerozdielne zaplatenia istiny úveru vo výške 20.635,43 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 19.453,20 eur od 23.12.2016 do zaplatenia. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že podaná žaloba voči žalovanej je nedôvodná, v dôsledku premlčania práva žalobcu na vrátenie nesplatennej istiny úveru. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobcom uplatnený nárok mal spotrebiteľský charakter, súd v zmysle § 54a zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) prihliadol na premlčanie nároku z úradnej povinnosti bez toho, aby sa žalovaná ako spotrebiteľ premlčania dovoľávala, pričom z dôvodu spotrebiteľského charakteru predmetného konania bola posúdená lehota na premlčanie podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Z dôkazných prostriedkov vyplynulo, že právny predchodca žalobcu vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru dňa 22.12.2016 ku dňu 22.12.2016 a urobil tak pre splátku nezaplatenú v mesiaci september splatnú dňa 20.09.2016 (po uplynutí 3 mesiacov od omeškania za súčasného upozornenia spotrebiteľa na možnosť zosplatenia, uvedené vyplýva z výzvy zo dňa 28.11.2016). Vzhľadom na § 103 OZ o začiatku plynutia premlčacej lehoty v prípade, ak veriteľ využije oprávnenie podľa ustanovenia § 565 OZ, žalobca si podľa súdu prvej inštancie mohol svoj nárok uplatniť do 20.09.2019. Keďže žalobca podal žalobu až dňa 07.10.2019, bol nárok na zosplatený úver

premlčaný. Súd prvej inštancie aplikujúc § 54a OZ žalobcom uplatnený nárok voči žalovanej a nárok na úroky z omeškania ako akcesorický nárok na príslušenstvo k hlavnému záväzku, ktorý podlieha rovnakému premlčaniu ako hlavný záväzok, z vyššie uvedených dôvodov pre premlčanie zamietol.

2. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo dňa 30. júna 2021 č. k. 6CoCsp/14/2021-182 (ďalej aj „odvolací súd“, „krajský súd“), rozhodol o odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie tak, že vo výroku I. zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania, vo výroku II. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vo výroku III. žalovanej 2/ nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že záver o uplynutí premlčacej doby prezentovaný súdom prvej inštancie bol vecne správny. Námietky žalobcu o nesprávnom výklade vyššie uvedených ustanovení neboli dôvodné. Z viacerých rozhodnutí súdov, na ktoré poukázal žalobca vyplývalo, že išlo o iné skutkové okolnosti, ktoré nebolo možné porovnať so skutkovým stavom daným v predmetnej veci vedenej v danom konaní, pričom pokiaľ viaceré sudy uvádzali ako rozhodujúcu splátku tú, ktorá bezprostredne predchádzala zosplatneniu, bolo potrebné podľa odvolacieho súdu uviesť, že vzhľadom na konšteláciu samotného zosplatnenia a jemu prípadne predchádzajúcej výzvy na zaplatenie je možný aj takýto záver, avšak v danej veci pokiaľ zosplatnenie a predchádzajúca výzva mlčia o tom, pre ktorú splátku došlo k zosplatneniu, je potrebné pre identifikáciu takejto splátky vychádzať z vyššie uvedených ustanovení § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka.

4. V súvislosti s námietskou žalobcu vo vzťahu k aplikácii § 54a OZ a podaniu návrhu na začatie konania o súlade predmetného ustanovenia § 54a OZ s Ústavou SR Okresným súdom Martin dňa 30.07.2020 odvolací súd uviedol, že Ústavný súd SR v predmetnej veci rozhodol uznesením sp. zn. PL. ÚS 5/2021-8 zo dňa 12.05.2021, ktorým návrh Okresného súdu Martin odmietol, preto sa námietskou žalobcu odvolací súd nezaoberal a návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol.

II.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

6. Žalobca poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to výkladu § 53 ods. 9 OZ v spojení s ustanovením § 565 OZ v otázke, pre nesplnenie ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ a nadväznej právnej otázky: „Je nesplnenou splátkou na účely plynutia premlčania v zmysle druhej vety ustanovenia § 103 OZ v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ splátka, ktorá v súlade s § 565 OZ veta druhá bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka?“ a poukázal na judikát R 4/2021.

7. Žalobca sa nestotožnil s právnym posúdením veci, v zmysle ktorého v prípade, ak dôjde k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru podľa ustanovenia § 565 OZ, potom v zmysle ustanovenia § 103 OZ začína plynúť premlčacia doba pre všetky splátky úveru splatné do budúcnosti od splátky úveru, ktorá predchádza vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru po dobu 3 mesiacov (v posudzovanom prípade splátka splatná dňa 20.09.2016). Súd na podklade uvedenej úvahy tak dospel k právnemu záveru, že premlčacia doba začala plynúť odo dňa zročnlosti nesplnenej splátky dňa 20.09.2016 a uplynula dňa 20.09.2019, pričom keďže žaloba bola podaná na súde dňa 07.10.2019, podľa názoru vo veci konajúcich súdov bola teda podaná po uplynutí trojročnej premlčacej doby.

8. V súvislosti s premlčaním nároku žalobca uviedol, že neuplatnenie práva podľa § 565 OZ do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky spôsobuje zánik tohto práva veriteľa a z tohto dôvodu sa nemožno stotožniť so závermi súdov nižšej inštancie, v zmysle ktorých došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ nesplnením splátky splatnej dňa 20.09.2016 (t. j. splátky, ktorá zosplatneniu predchádzala po dobu troch mesiacov), nakoľko takýto záver je v priamom rozpore s § 565 OZ - z ktorého nesporné vyplýva, že právo veriteľa vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pre nezaplatenie tejto splátky zaniklo splatnosťou ďalšej

splátky úveru (splatnej 20.10.2016). Ak preto veriteľ využil právo podľa § 565 OZ podaním zo dňa 22.12.2016 - nemohol podľa platných právnych predpisov (§ 565 OZ) toto právo využiť pre nesplnenie inej splátky, než splátky splatnej dňa 20.12.2016 - pričom táto splátka je zároveň „nesplnenou“ splátkou podľa § 103 OZ, od ktorej plyní premlčacia doba pre všetky splátky, ktoré sa stali splatnými uvedeným úkonom veriteľa.

9. Právny názor krajského súdu podľa dovolateľa nemá oporu v doslovnom znení zákona, v právnickej literatúre a ani nekorešponduje s názorom dovolacieho súdu (čiastočne uvedenom v R 4/2021). Žalobca skonštatoval, že v danej právnej otázke sa rozhoduje spôsobom „iný kraj, iný mrav“, čo v žiadnom prípade nemôže akceptovať, nakoľko takáto súdna prax výrazne naruša princíp právnej istoty, ako aj oslabuje dôveru laickej, či odbornej verejnosti vo vzťahu k právnemu štátu ako takému.

10. V posudzovanom prípade bolo preukázané, že žalovaný bol v čase vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru (22.12.2016) v omeškaní s plnením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace a na možnosť uplatnenia práva podľa § 565 OZ bol v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 OZ riadne upozornený. Keďže však právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť zaniká splatnosťou najbližšie nasledujúcej splátky, potom mimoriadna splatnosť úveru nemohla byť vyhlásená pre nesplnenie inej splátky, než splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti bezprostredne predchádzala - v danom prípade splátky splatnej dňa 20.12.2016. Pre všetky splátky, ktoré vyhláseniu mimoriadnej splatnosti predchádzali, tak v súlade s ustanovením § 103 OZ plynula samostatná trojročná premlčacia doba (napr. splátka splatná dňa 20.11.2016 by sa tak premlčala až 20.11.2019). Pre splátky splatné po vyhlásení mimoriadnej splatnosti plynula premlčacia doba od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru (t. j. splátky splatnej 20.12.2016).

11. Z uvedeného dôvodu žalobca považoval za nesprávny súdny výklad druhej vety ustanovenia § 103 OZ tak, ako ho uviedol v odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd a krajský súd, a v zmysle ktorého za „nesplnenú splátku“ je potrebné považovať splátku, ktorá predchádza vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru po dobu troch mesiacov a nie splátku, ktorá predchádza samotnému úkonu zosplatenia. Uvedené závery sú navyše podľa názoru žalobcu nepreskúmateľné, nakoľko vôbec nie je zrejmé, ako okresný a krajský súd vyložili ustanovenie § 53 ods. 9 OZ, v spojení s ustanovením § 565 OZ a § 103 OZ, nakoľko žiadnym výkladom nemožno podľa názoru žalobcu dospieť k záveru, že by „nesplnenou“ splátkou podľa § 103 OZ mala byť splátka, ktorá predchádza upozorneniu na možnosť uplatnenia práva podľa § 53 ods. 9 OZ (t. j. nie samotnému uplatneniu toho práva). Veriteľ predsa nie je povinný po upozornení na možnosť uplatnenia práva podľa § 565 OZ titulom ustanovenia § 53 ods. 9 OZ okamžite využiť toto právo - a môže si ďalej uplatňovať od dlžníka len tie splátky, ktorých splatnosť už nastala, pričom pri zachovaní zákonných podmienok (najmä § 565 OZ v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 OZ) sa môže rozhodnúť právo podľa § 565 OZ využiť aj neskôr, za predpokladu, že sa platobná disciplína dlžníka neobnoví. Prijatím výkladu okresného a krajského súdu by tak došlo k neúmernému skráteniu premlčacej doby, resp. k situácii, kedy by si sám veriteľ využitím práva podľa § 565 OZ mohol spôsobiť premlčanie svojej pohľadávky, čo považuje žalobca za absurdné. Z uvedených dôvodov je podľa žalobcu zrejmé, že v prípade, ak postupca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 22.12.2016 - toto svoje právo uplatnil v súlade s ustanovením § 565 OZ pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.12.2016 (t. j. splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru bezprostredne predchádzala, a pre ktorej nezaplatenie mohol v súlade s ustanovením § 565 OZ vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru) a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 OZ po upozornení spotrebiteľa na jeho možné uplatnenie a po omeškaní spotrebiteľa (žalovaného) s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace. Premlčacia doba pre všetky splátky splatné po 22.12.2016 tak začala v súlade s ustanovením § 103 OZ plynúť odo dňa nasledujúceho po dni zročnosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru (v posudzovanom prípade odo dňa 20.12.2016) a uplynula by najskôr dňa 21.12.2019. Keďže žaloba bola na súde podaná dňa 07.10.2019 má žalobca za to, že svoj nárok uplatnil na súde pred uplynutím premlčacej doby a okresný súd ako aj krajský súd vec nesprávne právne posúdili, ak dospeli k opačnému záveru. Ak by zákonodarcu mal v úmysle skrátiť v prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti spotrebiteľského úveru premlčaciu dobu o 3 a viac mesiacov, potom by túto krajským súdom tvrdenú vôľu pretavil do znenia ustanovenia § 53 ods. 9 OZ a výslovne by uviedol, že

druhá veta ustanovenia § 565 OZ sa v prípade spotrebiteľského úveru nepoužije. Ak tak však zákonodarcu neurobil, je zrejme, že jeho úmyslom bolo zachovanie, podľa názoru žalobcu správneho princípu, že vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pre nesplnenie niektorej zo splátok je možné len do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky úveru - v spotrebiteľských sporoch so súčasným upozornením na jeho uplatnenie a zachovaním 3-mesačného omeškania s platením dlhu, ako to vyžaduje ustanovenie § 53 ods. 9 OZ. Výklad ustanovenia § 103 OZ, aký vo veci uviedli okresný a rovnako tak aj krajský súd v praxi znamená, že niektoré splátky splatné pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti neboli v prejednávacom prípade premlčané (splátka splatná dňa 20.10.2016 a 20.11.2016) - s čím sa však vo veci konajúce súdy ničím nevysporiadali a žalobu zamietli pre premlčanie ako celok, napriek nepremlčaniu minimálne týchto splátok úveru - avšak zostatok dlhu (splátky úveru splatné od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, t. j. od 20.12.2016 - 20.10.2024) by už v ten istý moment bol premlčaný, nakoľko by plynutie premlčacej doby splátok splatných od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru bolo posunuté o tri mesiace pozadu, t. j. splátka úveru splatná napr. dva mesiace pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti (20.10.2016) by sa premlčala neskôr, ako posledná splátka úveru (20.10.2024), čo považuje žalobca za absurdné. Žalobca zároveň v tejto súvislosti poukázal aj na to, že ani okresný súd a rovnako tak ani krajský súd sa v odôvodnení svojich rozhodnutí vôbec nevysporiadali so skutočnosťou, že splátky úveru splatné 20.10.2016 do 20.11.2016 boli v prejednávacom prípade bez ohľadu na súdny výklad druhej vety ustanovenia § 103 OZ uplatnené v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby, nakoľko v prípade týchto splátok ide o splátky splatné pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru - t. j. také splátky úveru, pre ktoré plynie v zmysle prvej vety ustanovenia § 103 OZ pre každú z nich samostatná trojročná premlčacia doba - odo dňa splatnosti tej-ktorej splátky, pričom žaloba bola podaná na súde dňa 07.10.2019 (a teda splátka splatná dňa 20.10.2016 by sa premlčala až 20.10.2019 a splátka splatná dňa 20.11.2016 by sa premlčala až 20.11.2019).

12. Z uvedených dôvodov sú podľa žalobcu napadnuté rozhodnutia nepreskúmateľné, vnútorne rozporné a najmä nepresvedčivé, čím vo veci konajúce súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nemožno sa podľa dovolateľa stotožniť s názorom okresného a krajského súdu, že podľa ustanovenia § 103 OZ sa jednoznačne viaže začiatok premlčacej doby na dátum zročnosti nesplnenej splátky, ktorou je v prejednávacom prípade podľa nich splátka splatná dňa 20.09.2016. Súdy tak na jednej strane priznávajú žalobcovi dĺžku premlčacej doby 3 roky, na druhej strane však dodávajú, že dĺžka premlčacej doby podľa § 103 OZ druhej vety začne plynúť odo dňa zročnosti tej splátky, od splatnosti ktorej uplynuli 3 mesiace a omeškanie s ňou trvá. S týmto sa žalobca nestotožnil, nakoľko okresný a krajský súd v tejto súvislosti vôbec nezohľadnili kogentné ustanovenie § 565 OZ, v zmysle ktorého oprávnenie veriteľa vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.09.2016 zaniklo splatnosťou nasledujúcej splátky úveru (t. j. splátky splatnej dňa 20.10.2016). V prejednávacom prípade došlo uvedeným súdnym výkladom druhej vety ustanovenia § 103 OZ k skráteniu premlčacej doby splátok splatných odo dňa vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru (od 22.12.2016) až o 3 kalendárne mesiace, nakoľko súd považoval za nesplnenú splátku úveru už splátku splatnú dňa 20.09.2016, pričom veriteľ využil svoje právo zosplatiť úver pre nesplnenie splátky splatnej dňa 20.12.2016 (v súlade s ustanovením § 565 OZ za súčasného dodržania podmienok uvedených v ustanovení § 53 ods. 9 OZ).

13. Žalobca vyjadril názor, že okresný a krajský súd v posudzovanom prípade nesprávnym procesným postupom znemožnili žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces - nakoľko odôvodnenie ich rozhodnutí nie je preskúmateľné, keďže žaloba bola žalobcom podaná dňa 07.10.2019 a:

- z odôvodnení nie je možné zistiť, ako sa okresný a krajský súd vysporiadali so skutočnosťou, že v súlade s ustanovením § 103 OZ veta prvá boli splátky úveru splatné dňa 20.10.2016 do 20.11.2016 uplatnené na súde pred uplynutím premlčacej doby,
- s ohľadom na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru podaním zo dňa 22.12.2016, pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.12.2016, boli aj splátky úveru splatné od 20.12.2016 do konečnej splatnosti úveru (20.10.2024) uplatnené pred súdom včas,
- okresný a krajský súd napriek uvedenému žalobu žalobcu zamietli v celom rozsahu pre premlčanie.

14. Zároveň tak z odôvodnení rozsudkov nižšej inštancie nie je zrejmé, ako mohol právny predchodca žalobcu vyhlásiť podaním zo dňa 22.12.2016 mimoriadnu splatnosť úveru pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.09.2016, keď zákonodarca takýto postup priamo vylúčil v § 565 OZ, čo však sudy vo svojich rozhodnutiach síce citovali, avšak vôbec na prejednávanú vec neaplikovali. Žalobca poukázal aj na nejednotnosť rozhodovacej praxe súdov v otázke posúdenia otázky počiatku plynutia premľacej doby v prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru pri dohode o plnení dlhu v splátkach, kedy sudy v skutkovo a právne obdobných prípadoch rozhodujú rôzne, čo výrazne narúša princíp právnej istoty.

15. Vzhľadom na uvedené podľa dovolateľa okresný súd a rovnako tak aj krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnili žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rovnako tak vec nesprávne právne posúdili, nakoľko žalobca uplatnil svoj nárok pred súdom pred uplynutím premľacej doby. Na základe vyššie uvedeného žalobca žiadal, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

16. Žalovaná 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

18. V preskúvanom prípade vyvodzoval žalobca prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom v tomto prípade dovolací súd uprednostnil vecný prieskum napadnutého rozsudku odvolacieho súdu pred procesným prieskumom (viď. sp. zn. 4 Cdo 36/2020, 8 Cdo 28/2017).

19. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20. K dovolaniu § 421 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, s a vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

22. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca považoval za dosiaľ dovolacím súdom nevyriešenú otázku „výkladu § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka v otázke, pre nesplnenie ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ“ a nadväznej právnej otázky, či „je nesplnenou splátkou na účely plynutia premľania v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka splátka, ktorá v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka veta druhá bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka.“

23. Prípustnosť dovolania treba posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. V posudzovanej veci žalobca v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom konkretizoval právnu otázku, ktorá v čase podania dovolania (06.10.2021) dovolacím súdom vyriešená nebola, avšak v čase rozhodovania dovolacieho súdu už vyriešená bola. Odpoveď na právnu otázku dovolateľa možno nájsť vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktorými dovolací súd rozhodol v druhovo totožnej veci toho istého

dovolatela. Napr. v rozhodnutí sp. zn. 7 Cdo 268/2020 zo dňa 29. novembra 2022 (o. i.) uviedol:

„Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu.

Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Rozhodujúcou skutočnosťou z hľadiska možnosti uplatniť právo na súde a začiatku plynutia (všeobecnej) premlčacej doby je okamih splatnosti (zročnosti) záväzku (dlhu), ktorý je konkrétnym momentom, kedy je dlžník povinný záväzok (dlh) splniť, a nie momentom, kedy je dlžník k splneniu iba oprávnený.

Splatnosť úverovej pohľadávky žalobkyne je daná (spotrebiteľskou) úverovou zmluvou, v ktorej si banka s dlžníkmi dohodli plnenie v splátkach, s oprávnením banky pre prípad neuhradenia dlžníkom splatné peňažné záväzky v termíne, vyhlásiť úver za splatný.

Ide o postupné čiastkové plnenie, ktoré nie je ani opakujúcim sa, či trvajúcim plnením, ani čiastočným plnením. V prípade takéhoto čiastkového plnenia, ktoré je v literatúre prevažne označované ako plnenie v splátkach, je plnenie vopred rozvrhnuté do čiastkových úsekov, ktoré až ako spoločný celok tvoria dlh. Splatnosť týchto úsekov je však daná samostatne (oddelene), teda každý diel má určenú svoju konkrétnu splatnosť. Celkový predmet záväzku je však vopred kvantitatívne určený, pričom jednotlivé plneniami dielmi sa rozsah celej pohľadávky postupne znižuje. Ide teda o rozloženie zamýšľaného jednorazového plnenia v niekoľkých postupných čiastkových plneniach, taktiež jednorazových, pričom dobu splnenia treba rozlišovať jednak pre plnenie celého záväzku, jednak pre jednotlivé čiastkové plnenie. Dobou splnenia čiastkového plnenia je doba jednorazového splnenia jednotlivej dávky, dobou splnenia celého záväzku je doba splnenia poslednej dávky - teda poslednej splátky. V prípade čiastkového plnenia veriteľ nemôže žiadať dlžníka o splnenie jednorazové; to však neplatí pre situáciu uvedenú v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka, v ktorej dlžník včas a riadne nesplnil niektorú zo splátok, ak to bolo dohodnuté alebo určené v rozhodnutí - tu je veriteľ oprávnený žiadať dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky, s ktorou sa dlžník ocitol v omeškaní, pričom toto oprávnenie môže veriteľ uplatniť iba do splatnosti najbližšej budúcej splátky. V takomto prípade dlžník stráca výhodu čiastkového plnenia.

Výška aj doba jednotlivých splátok bola v úverovej zmluve vopred stanovená, pričom splatnosť, prípadné omeškanie a premlčanie je pri plnení v splátkach treba posudzovať samostatne ohľadom každej zo splátok, premlčacia doba plynie pri každom čiastkovom plnení odo dňa jeho splatnosti. Ak pri takto dojednanom plnení sa pre nesplnenie niektorého čiastkového plnenia stane splatný celý dlh, začne pre celý dlh plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplneného čiastkového plnenia (t. j. splátky). Splnením jednotlivých splátok dlh čo do príslušnej čiastky zaniká, úplne zanikne až splnením poslednej čiastky (poslednej splátky). Vo svojej podstate je dlh splátkami rozdelený do niekoľkých čiastkových, zreteľne oddelených a relatívne samostatných dlhov, ktoré majú určitú vzájomnú súvislosť a v celku predstavujú súhrnnú výšku pohľadávky. V prípade dojednania straty výhody splátok (ako je to podľa danej úverovej zmluvy), ktorá sa prejaví v špecifickej zmluvnej sankcii za omeškanie s niektorou zo splátok, dôjde k zosplatneniu celého zvyšku dlhu. Omeškaním splatnosti jednej splátky si tak dlžník privodí splatnosť aj všetkých budúcich splátok.

Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Zákonodarca týmto zákonným ustanovením mienil modifikovať, aby sa pri strate výhody splátok počítala premlčacia doba celého dlhu už odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, čo je v súlade s cieľom, resp. zámerom inštitútu premlčania ako stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv (podľa zásady vigilantibus iura) ako aj snahy predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť tým k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008). Názor, že premlčacia doba zvyšku dlhu plynie až od jeho splatnosti, teda po tom, čo veriteľ svoje právo podľa § 565 uplatnil (§ 563) by neprípustne umožňoval odsúvať začiatok plynutia premlčacej doby nečinnosťou veriteľa, čo mu zabráňuje skutočnosť, že toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (druhá veta § 565), čo je v súlade i s tým legitímnym podkladom vyplývajúcim z § 101 veta

druhá Občianskeho zákonníka, že premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (citovaný § 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zavádza nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky, a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (pozri Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškaní s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka.

Najvyšší súd zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú so skorších splátok.

Z § 103 Občianskeho zákonníka tiež vyplýva, že premlčacia doba začína plynúť spätne od splatnosti omeškanej splátky, čo má podstatu v právnej logike, keďže je nesporné, že veriteľ môže svoje právo požadovať okamžité splnenie celého dlhu vykonať už na druhý deň po splatnosti splátky, pre ktorej nesplnenie bol dlh zosplatený. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch. Tam podľa § 53 ods. 9 vo všeobecnosti začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka). Veriteľovi tým zostane na uplatnenie svojho práva na súde menej ako celé tri roky všeobecnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka), pretože tomu bráni práve znenie § 53 ods. 9. Dovolateľka preto žiada vylúčiť aplikáciu druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka, keďže pohľadávka, ktorú v konaní uplatňuje vznikla zo spotrebiteľského zmluvného vzťahu.

V súvislosti s postavením sa k uvedenej požiadavke žalobkyne a tým zároveň i k samotnej dovolacej otázke (bod 8.), je nevyhnutné dôsledne zvážiť žiadajú redukcii aplikovateľnosti § 103 veta druhá, t. j. vyňatie predmetného zákonného ustanovenia pre prípady z oblasti spotrebiteľských vzťahov, na ktoré sa vzťahuje § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Na takýto postup musia byť skutočne pádne dôvody, ktoré na základe systému hodnôt chránených ústavným poriadkom a zákonmi opodstatňujú záver, že zákonodarca daný prípad skutočne nechcel zahrnúť do hypotézy právnej normy, a preto túto normu treba redukovať, nakoľko to narušá princíp právnej istoty.

Zákonodarca všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu nestanovuje absolútne, zákon v konkrétne vymedzených prípadoch môže určiť i osobitnú premlčaciu dobu čo do okamihu začiatku jej plynutia, ako aj čo do jej dĺžky, takýto zámer ale z § 103 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť. Logický je i ten argument dovolateľky, že pripustením uplatnenia druhej vety § 103 aj v spotrebiteľských vzťahoch by sa dĺžka premlčacej doby dostala do rozporu s už spomenutým § 101 Občianskeho zákonníka v neprospech veriteľa. Navyše premlčanie je právny inštitút, ktorý oslabením subjektívneho práva veriteľa zvyhodňuje práve dlžníka ako porušiteľa zmluvnej povinnosti. Opačným postupom by sme sa dostali do rozporu s princípom rovnosti v právach, práve ktorý princíp slúži k bezprostrednému naplneniu účelu právnej úpravy, rešpektujúc tak i danosti požiadavky ochrany slabšej

strany v spotrebiteľských vzťahoch. Pri ustanovovaní zákonných podmienok ochrany spotrebiteľa, dlžníka, je totiž nutné dbať na vyváženosť právnej úpravy z hľadiska jednotlivých ústavných štandardov vrátane princípu právneho štátu. Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty. V danom prípade sa to prejavuje potrebou zabrániť, aby sa slabšia strana - spotrebiteľia dostali do horšieho postavenia ako veriteľia. V danom prípade ale najvyšší súd nevidí legitímny dôvod, ktorý by takýto rozdielny prístup ospravedlňoval. Len to, že spotrebiteľ si ako slabšia strana vyžaduje vyššiu ochranu, tu nestačí.

Otázkou potom zostáva, kedy pre spotrebiteľské vzťahy, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, začína plynúť premlčacia doba, keďže práva z týchto vzťahov sú premlčateľné. V tejto súvislosti je predovšetkým potrebné ustáliť, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), teda kedy najskôr mohol veriteľ úspešne podať žalobu na súd (R 17/2017). V tejto súvislosti najvyšší súd odkazuje na právnu doktrínu z bodu 16., z ktorej vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie (okrem iného) sleduje nielen dosiahnutie splatnosti celej pohľadávky veriteľa (dodávateľa) pri nesplnení povinností dlžníka (spotrebiteľa) riadne a včas plniť dojednané čiastkové plnenia (splátky), ale aj vylúčenie tejto možnosti, ak by bolo takéto porušenie iba krátkodobé, nepresahujúce dobu troch mesiacov odo dňa omeškania so zaplatením splátky. Následne ju dopĺňa tým, že podmienkou výzvy na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktoré právo môže veriteľ uplatniť najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky je, že veriteľ v zákonnej lehote nie kratšej ako 15 dní upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto, ktorá začína plynúť nasledujúci deň po tom, čo veriteľovi (dodávateľovi) vzniklo právo podľa § 565, t. j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, bez takéhoto včasného je uplatnenie neúčinné. Lehota, v ktorej musí byť toto právo uplatnené je najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky a veriteľ tak môže urobiť až po uplynutí lehoty troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

Vychádzajúc z daných teoretických východísk, ako i zo znenia na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení najvyšší súd zastáva názor, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatnenie - bod 16.). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatnení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka). Najvyšší súd po zhrnutí významných právnych hľadísk, vzťahujúcich sa na danú vec, predostiera, že „Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).“

24. V uznesení sp. zn. 5 Cdo 224/2021 zo dňa 30. novembra 2022, dovolací súd uviedol:

„Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Zákonodarca týmto zákonným ustanovením mienil modifikovať, aby sa pri strate výhody splátok počítala premlčacia doba celého dlhu už odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, čo je v súlade s cieľom, resp. zámerom inštitútu premlčania ako stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv (podľa zásady *vigilantibus iura*) ako aj snahy predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť tým k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008). Názor, že premlčacia doba zvyšku dlhu plynie až od jeho splatnosti, teda po tom, čo veriteľ svoje právo podľa § 565 uplatnil (§ 563) by neprípustne umožňoval odsúvať začiatok plynutia premlčacej doby nečinnosťou veriteľa, čo mu zabráňuje skutočnosť, že toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (druhá veta § 565), čo je v súlade i s tým legitímnym podkladom vyplývajúcim z § 101 veta

druhá Občianskeho zákonníka, že premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (citovaný § 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zavádza nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky, a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (pozri Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškaní s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka.

Najvyšší súd zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú zo skorších splátok.

..... Otázkou potom zostáva, kedy pre spotrebiteľské vzťahy, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka začína plynúť premlčacia doba, keďže práva z týchto vzťahov sú premlčateľné. V tejto súvislosti je predovšetkým potrebné ustáliť, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), teda kedy najskôr mohol veriteľ úspešne podať žalobu na súd (R 17/2017). V tejto súvislosti najvyšší súd odkazuje na právnu doktrínu z bodu 20., z ktorej vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie (okrem iného) sleduje nielen dosiahnutie splatnosti celej pohľadávky veriteľa (dodávateľa) pri nesplnení povinností dlžníka (spotrebiteľa) riadne a včas plniť dojednané čiastkové plnenia (splátky), ale aj vylúčenie tejto možnosti, ak by bolo takéto porušenie iba krátkodobé, nepresahujúce dobu troch mesiacov odo dňa omeškania so zaplatením splátky. Následne ju dopĺňa tým, že podmienkou výzvy na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktoré právo môže veriteľ uplatniť najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky je, že veriteľ v zákonnej lehote nie kratšej ako 15 dní upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto ustanovenia, ktorá začína plynúť nasledujúci deň po tom, čo veriteľovi (dodávateľovi) vzniklo právo podľa § 565, t. j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, bez takéhoto včasného je uplatnenie neúčinné. Lehota, v ktorej musí byť toto právo uplatnené, je najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky a veriteľ tak môže urobiť až po uplynutí lehoty troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

Vychádzajúc z daných teoretických východísk, ako i zo znenia na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení, najvyšší súd zastáva názor, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka).

Najvyšší súd po zhrnutí významných právnych hľadísk vzťahujúcich sa na danú vec uzatvára, že podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už

od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).

V kontexte uvedeného najvyšší súd záverom konštatuje, že nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu (a tiež súdu prvej inštancie), že v spotrebiteľských vzťahoch premlčacia doba celého zosplatneného dlhu plynie od zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej veriteľ využil svoje právo žiadať predčasné splatenie. Dovoláním napadnuté rozhodnutie tak spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).“

25. V danom prípade dovolací súd rozhoduje o dovolaní v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania podaného tým istým dovolateľom - vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 7 Cdo 268/2020, 5 Cdo 224/2021, 4 Cdo 201/2022, 7 Cdo 347/2021, 9 Cdo 368/2021, v ktorých dospel dovolací súd k zhodnému riešeniu podstaty dovolateľom nastolenej právnej otázky týkajúcej sa plynutia premlčacej doby, vedúcemu k záveru, že pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 OZ (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).

26. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 CSP už ďalšie dôvody neuvádza. Dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné, preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP), v ktorom rozhodne o trovách pôvodného konania ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.